Dag van de Componist

Begin Mei hoorde ik over de Dag van de Componist die dit jaar op 17 Juni zou vallen. Ik kreeg een uitnodiging van de componiste Annette Kruisbrink voor een huisconcert in het kader van dit evenement.

Dat wekte mijn nieuwsgierigheid. Dag van de Componist is een initiatief van New Music Now, een organisatie die werk van hedendaagse Nederlandse componisten promoot.

De Dag van de Componist omvat een groot aantal concerten en evenementen in diverse steden. Er loopt zelfs een speciale trein waarmee je *on-track* van muziek van hedendaagse Nederlandse componisten kunt genieten. Dat is heel iets anders dan het oortjes en Smartphoneballet dat je normaal gesproken tussen de rails tegenkomt.

Daarnaast worden er concerten gestreamd en besteedt Radio 4 de hele dag aandacht aan deze dag en het bijbehorende hedendaagse repertoire.

Met meer dan 400 composities groeide Annette Kruisbrink uit tot een van de meest vooraanstaande hedendaagse gitaarcomponisten in de wereld met een breed en gevarieerd repertoire dat zich niet beperkt tot gitaar alleen. Dat alles naast haar loopbaan als kundig en bevlogen gitariste en docente.

Zij viert zodoende de Dag van de Componist in de intieme sfeer van een huisconcert.

Heen-Sporen

17 Juni blijkt een prachtige dag. Veel te mooi om ergens onderweg in de file te staan. Daarom brengt mijn lief me op tijd naar het station van Hengelo. Daar pak ik na de aanschaf van een bakkie take-away de trein naar Zwolle.

Station Hengelo roept altijd nostalgie bij me op. Ik kwam hier voor het eerst aan in 1976. Gretig om te gaan studeren aan de toenmalige Technische Hogeschool Twente. Gemotiveerd om een leven buitenshuis op te bouwen, maar ook duidelijk bewust van wat ik achterliet en eigenlijk nog niet kwijt wilde. Sporen zoeken en sporen achterlaten, de trein speelde daar een belangrijke rol bij. Goed, dat rangeren is al lang voorbij, ik wil Twente absoluut niet meer kwijt.

De rit is rustig, het uitzicht op Twente en Salland is groen-zomers en met een e-book op schoot vliegt de tijd om. Voor ik het weet komen we tot stilstand op het station van Zwolle. Een mooie wandeling langs de stadsgracht en de parken op de voormalige fortificaties brengt me naar de concertlocatie.

Daar wacht ik met een lekker kopje thee op de dingen die komen gaan. Het is een mooie gelegenheid om de expositie van de schilderijen van Arlette Ruelens te bekijken. Het is interessant om te zien hoe een kunstenaar zich over de tijd ontwikkelt, speelt met kleuren, nieuwe wegen zoekt voor expressie en oude concepten verfijnt. Kunst die leeft omdat de kunstenaar dat doet. Opvallend is een aantal werken met datering tussen 2020 en 2022. Expressie laat zich gelukkig niet beperken door een opgelegde lockdown.

Annette Kruisbrink speelt eigen werk

Met haar enorme verzameling composities heeft Annette keus genoeg. Haar programma heet *Short Tracks*, een duidelijke aanwijzing dat ze korte stukken gaat spelen.

Het eerste stuk *Fantaisie pour mon Luth* is 40 jaar oud. Zij kocht destijds op de rommelmarkt een oude luit voor een rijksdaalder en begon ermee te experimenteren. Met als resultaat haar compositie *Trois Pièces de Style Ancien*. Inderdaad, het stuk toont duidelijke Renaissance kenmerken, maar wel in een eigentijds klankbeeld.

De tegenhanger voor de *Fantaisie* wordt *Cube*, een stuk uit 2023. Dit strak gespeelde stuk bestaat uit zes (ik hoop dat ik goed geteld heb) viermaal herhaalde fragmenten. Samen vormen ze als het ware een muzikale kubus. Het is interessant om te horen hoe de muzikale lijnen op die wijze een ruimte gaan omspannen.

Oda a Pablo Neruda (2021) is een meerdelig werk, geïnspireerd door de Chileense dichter Pablo Neruda (1904 - 1973). Hij kwam onder verdachte omstandigheden om het leven na de val van de toenmalige president Salvador Allende. In zijn werk *Las Odas Elementales* schreef hij odes, lofdichten, op de meest merkwaardige onderwerpen. Kruisbrink heeft een aantal titels gepakt en op die gedichten muziek geschreven.

Oda a la Guitarra -Ode aan de Gitaar- is een donker stuk, vol van gespannen ontspanning, de rust is dreigend van aard. *Oda al Colibri* -Ode aan de Kolibrie- is een vrolijk virtuoos arpeggio/tremolostuk dat me een beetje herinnert aan *El Colibri* van Sagreras. *Oda a un*

Reloj en la Noche -Ode aan een Klok in de Nacht- imiteert duidelijk de klank van een klok die de middernachtelijke uren slaat. Knap is, dat de onzuiverheid die je soms bij een klok hoort ook in het stuk tot uiting komt.

Oda a una Estrella -Ode aan een Ster- geeft lichtvoetig en schitterend een beeld van het firmament. *Oda a la Tristeza* -Ode aan Verdriet- verbergt het detail in een brede harmonie met verstopte melodie en geeft daarmee juist uitdrukking aan de droefenis. *Oda al Atomo* -Ode aan het Atoom- komt op mij over als een vrolijke elektronenbeweging rond de kern, waarbij er regelmatig energiesprongetjes worden gemaakt.

Oda a las Cosas Rotas -Ode aan gebroken dingen- komt rechtstreeks over door de gebroken akkoorden, waarbij dissonanten de breuk versterken. *Oda al Presente* -Ode aan het Heden- tenslotte komt net zo jachtig en flitsend over als ik deze tijd soms ervaar.

A Day in May is opgedragen aan de geboorte van een meisje dat afgelopen Mei ter wereld kwam. Het stuk start afwachtend, verwachtend, krijgt vorm in Oriëntaalse klanken en eindigt met een speciaal interval, de toon waarop een baby in bijna iedere taal voor het eerst *mama* zegt.

Jimnastics (2017) werd opgedragen aan de componist en gitarist Jim ten Boske. Hij doceerde destijds op het conservatorium in Enschede lichte muziek en jazz. Het stuk is opgebouwd als een stevige work-out. Dat is duidelijk te zien aan de handhoudingen. Pumping Nylon in een notendop.

Oración Sefardi (2019) is een verklanking van het leven in de tijd van de Sefardische Joden in Spanje. Zij leefden daar in relatieve vrede tot ze werden verdreven in de *Reconquista*. De muziek heeft duidelijk Spaans-Arabische aspecten en heel even komt er een thema voorbij dat rechtstreeks uit die tijd lijkt te komen. Een sfeervol stuk.

Left Hand Interlude (2020) is een stuk voor een eindexamenkandidaat gitaar die geblesseerd raakte aan de rechterhand. Met een capo is de toets in twee delen gesplitst waardoor allerlei interessante effecten mogelijk worden. Met tapping, legato's, strijken en percussie krijgt de linkerhand heel wat te doen. De kandidaat slaagde met dit stuk…

Homenaje a Paco de Lucía, de naam zegt het al, is opgedragen aan de vernieuwende flamencogitarist Paco de Lucía (1947 - 2014). Een van Kruisbrink's vroege composities (1983) die ontstond tijdens een verblijf op een Delftse studentenflat waar je het jezelf beter op de vloer gemakkelijk kon maken dan op het meubilair. Zij gebruikt daarin de vijf-notige flamenco tremolo, dus de pink komt erbij. Technisch geavanceerd! Het stuk geeft mooi aan waarin De Lucía vernieuwend was, met hier en daar wat jazzy akkoorden en verrassende wendingen die je in traditionele flamenco niet tegenkomt.

Naast het reguliere programma speelt Annette *The Bat Cave* uit 2021, een interessant programmatisch stuk over een spannende tocht door een grot vol vleermuizen. Ondanks de pogingen om de grot ongemerkt te passeren, worden de vleermuizen toch wakker. Een stokje met rubber balletje helpt om het gekrioel en het gepiep van de vleermuizen te verklanken. Een beeldend stuk.

Serhat Bulut speelt Kruisbrink, Domeniconi en Balkanski

Na een lekkere lunch met belegde broodjes is het tijd voor het volgende programma onderdeel. De gitarist Serhat Bulut speelt werken van Annette Kruisbrink, Carlo Domeniconi en Rossen Balkanski. Ik had al kennis gemaakt met zijn spel op het Kruisbrink65 festival.

Opvallend aan zijn spel is zijn toon, de prima afwerking en de dynamiek. Hij weet spanning en ontspanning in de muziek zo te doseren dat je als luisteraar benieuwd wordt wat er komt en je in volle aandacht erbij trekt.

De eerste vier stukken zijn van Annette Kruisbrink. Hij start met *Variations*, een stuk uit 1989. Een ware showcase van complexe technieken en klanken. Bulut's spel met dit stuk is spannend en meeslepend.

Zilia heeft als ondertitel *In memoriam Clara Schumann*, naar de pianiste en componiste Clara Schumann-Wieck (1819 - 1896) die door intimi Zilia werd genoemd. Het stuk uit 2018 is gebaseerd op gebruik van de letters van namen om motieven te componeren. Zo wisselen bijna traditioneel klassiek aandoende passages zich af met meer hedendaags idioom. Dat maakt het stuk interessant.

Bulut speelt *The Bat Cave* op zijn geheel eigen wijze. Ik vind het leuk om de interpretaties te vergelijken, ze spreken me beiden aan. Het rubber balletje zag er iets anders uit, maar de vleermuizen piepen nog even goed.

Toccata (2014) wordt een bijzonder virtuoos stuk waarbij de *special effects* met een glas dat als bottleneck fungeert interessante aanvullingen in klank opleveren. Een stuk met een flinke technische uitdaging!

Variations on an Anatolian Folk Song van Carlo Domeniconi is een stuk, waarin ik ook wat karakteristieken van het bekende *Koyunbaba* terughoor. Om het oorspronkelijke thema in de variaties te blijven horen, moet je met al die complexiteit wel goed bij de les blijven! Desondanks een interessante excursie door een gevarieerd klankbeeld.

Ik heb door de diverse concoursen en festivals al kennis gemaakt met heel wat hedendaagse componisten, maar van de Bulgaar Rossen Balkanski had ik nog nooit iets gehoord. Weer iets geleerd! Zijn stuk *Rachenitza* toont andermaal aan hoe complex de Balkan-dansritmes kunnen zijn. Ik zou het zelf zo snel niet na kunnen tellen. Erg leuk aan dit stuk zijn de swingende baslijntjes die enthousiast onder de melodieën dansen.

Terug-Sporen

Aan alles komt een eind, dus ook aan het programma voor De Dag van de Componist. Het was een prima dag met interessante muziek en een flinke dosis gezelligheid. Fijn om erbij te zijn.

Als ik naar het station terug wandel, is Zwolle compleet tot leven gekomen in veelal zomers tenue. Bootjes op de gracht, zonnebaden aan de kant. Gezelligheid alom.

Ik heb geluk met de trein (dit voorjaar bij Kruisbrink65 bleek mijn trein opeens gecanceld) en ik luister half afwezig naar de babbel van een stelletje waarbij ze en passant memoreren met wie het allemaal aan en uit is geweest. Tja, verhalen genoeg als je er oog en oor voor hebt.

Ook in dit geval zorgen mijn e-book en van tijd tot tijd een blik op de zomer buiten ervoor dat de reis voorbijvliegt. In Hengelo blijkt het feest bij het station, een California Street Style festival. Ziet er gezellig uit, met rock and roll, flitsende skateboards en grote terreinwagens. Dat wordt reuring tot diep in de nacht.

Mijn lief staat al te wachten. Liever gezegd, ze rijdt rondjes wegens gebrek aan parkeergelegenheid. Ik spring monter binnen: Op naar het avondeten en het schrijven van dit verslag!